Täysistunto

Tiistai 24.3.2026 klo 14.00—18.54

12. Lakialoite laiksi tietosuojalain 5 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 1/2026 vp Sara Seppänen ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.50 **Sara Seppänen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuvitellaan hetki lapsuutta: ei näyttöjen sinistä hohdetta kasvoilla vaan polviin tarttunutta hiekkaa, äänekästä naurua pihalla ja mielikuvituksen rakentamia maailmoja. Nyt tuo maisema on monin paikoin vaihtunut taskussa värisevään universumiin, joka kilpailee lapsen huomiosta joka sekunti. Tämän lakialoitteen ydin on yksinkertainen: sosiaalisen median käytön ikäraja nostetaan 16 vuoteen. Kyse ei ole teknisestä yksityiskohdasta vaan siitä, millaisessa ympäristössä lapsemme kasvavat.

Sosiaalinen media on kaksiteräinen miekka, niin se on myös meille aikuisille. Se voi yhdistää, opettaa ja myöskin inspiroida, mutta lapsen ja nuoren kohdalla sen varjopuoli kasvaa usein liian suureksi. Algoritmit on suunniteltu vangitsemaan huomio. Lyhyet videot, loputon virta, sisältö ja jatkuvat ilmoitukset muokkaavat keskittymiskykyä, unta ja jopa aivojen kehitystä. Tutkimukset viittaavat siihen, että liiallinen käyttö liittyy lisääntyneeseen ahdistukseen, masennukseen ja heikkoon itsetuntoon. Samalla fyysinen aktiivisuus vähenee, kasvokkaiset kohtaamiset harvenevat ja yksinäisyys lisääntyy. Lapsi voi olla jatkuvasti yhteydessä kaikkiin mutta silti etäällä kaikesta, mikä on oikeasti lähellä. Kyse ei ole siis vain hyvinvoinnista vaan myös turvallisuudesta. Sosiaalinen media altistaa lapset kiusaamiselle, häirinnälle ja jopa rikolliselle hyväksikäytölle. Lisäksi lapsella ei ole vielä kehittynyttä kykyä arvioida kriittisesti näkemäänsä sisältöä tai ymmärtää datan keruun laajuutta.

Arvoisa puhemies! Suomi ei ole tämän kysymyksen kanssa yksin. Kansainvälisesti suunta on selvä, eli suojelua lisätään. Tanska on päättänyt kieltää sosiaalisen median käytön alle 15-vuotiailta tietyin poikkeuksin. Australia on mennyt vielä pidemmälle ja säätää täyskiellon alle 16-vuotiaille. Ranska puolestaan edellyttää vanhempien suostumusta alle 15-vuotiaille. Näissä ratkaisuissa näkyy sama huoli kuin nyt tässä aloitteessa: lapsia ei jätetä yksin digitaalisen maailman voimien keskelle.

Arvoisa puhemies! Historia tarjoaa meille kiinnostavan vertailukohdan: tupakkalainsäädäntö. Aikanaan tupakointi oli laajasti hyväksyttyä, jopa nuorten keskuudessa. Haitat tunnettiin, mutta sääntely oli hyvin löyhää. Vähitellen lainsäädäntö kiristyi: ikärajoja nostettiin, mainontaa rajoitettiin ja saatavuutta vaikeutettiin. Näiden toimien seurauksena tupakointi on vähentynyt merkittävästi, erityisesti nuorten keskuudessa. Tämä kaikki ei kuitenkaan tapahtunut sattumalta. Se oli tietoisen poliittisen päätöksenteon tulos, jossa terveys asetettiin kaupallisten intressien edelle. No, sosiaalinen media ei tietenkään ole mikään tupakka, mutta niiden välillä on yksi tärkeä yhtäläisyys: molemmat voivat aiheuttaa riippuvuutta, ja molempien vaikutukset nuoriin voivat olla pitkäkestoisia ja vakavia. Kun tiedämme riskit, kysymys kuuluu: toimimmeko ajoissa vai vasta sitten, kun haitat ovat jo syvällä rakenteissa?

Me tarvitsemme edelleen keskustelua laajasti yhteiskunnassa sosiaalisen median vaikutuksista sekä lapsiin, nuoriin että aikuisiin, ja voisi oikeastaan ajatella, että tämä keskustelu on vasta alkutekijöissään. Meidän täytyy kuitenkin miettiä Suomessakin tätä kasvavaa mielenterveyden ongelmaa, mikä nuoria tällä hetkellä kohtaa, ja miettiä nimenomaan niitä juurisyitä. Tämä sosiaalinen media liittyy siihen erittäin kiinteästi.

Arvoisa puhemies! Lapsuus ei ole kiireinen projekti. Se ei ole jotain, mikä pitää optimoida algoritmien ehdoilla, vaan se on vaihe, jossa nimenomaan rakennetaan koko elämän perustaa ja ihmistä, joka kasvaa aikuiseksi. Tällä aloitteella haluankin sanoa viestini selkeästi: annetaan lapsille enemmän aikaa olla lapsia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

16.55 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Suomessa on puhuttu viime aikoina paljon siitä, pitäisikö sosiaalinen media kieltää lapsilta ja nuorilta, ja tämä edustaja Seppäsen lakialoite on erittäin ajankohtainen. Kirjoitin tästä kolumnin jonkin aikaa sitten, ja ajattelin lukea teille tämän kolumnini, koska se koskee täysin tätä lakialoitetta. Osa meistä suomalaisista näkee somekiellon sensuurina, mitä ei pitäisi vapaassa maassa harjoittaa, kun taas osa pitää ajatusta hyvinkin kannatettavana. Itse kuulun niihin, jotka ovat valmiita rajoittamaan somea esimerkiksi alle 15-vuotiailta tai alle 16-vuotiailta, niin kuin edustaja Seppäsen aloitteessa.

”Lapset eivät tarvitse somea mihinkään. Lasten pitää saada olla lapsia, leikkiä ja elää mielikuvitusmaailmassa. Nuoret tarvitsevat kasvurauhan ilman somemaailman paineita.”

”Iso ongelma nykytilanteessa on siinä, että suurin osa nuorten maailmankuvasta rakentuu somen kautta. Sieltä opitaan, mikä on normaalia, tavoiteltavaa ja hyväksyttävää, vaikka ne eivät pitäisikään paikkaansa.”

”Aikuisten ja yhteiskunnan on mahdotonta vaikuttaa sisältöön, jolle nuoret altistuvat, ja vastuu on siirtynyt teknologiajättien käsiin. Se jos mikä on vastuutonta. Toistaiseksi teknologiajättien toimenpiteet lasten ja nuorten suojelemiseksi ovat olleet minimaalisia.”

”Uutismedian liiton Kantar-tutkimuslaitoksella vuosi sitten teettämä kyselytutkimus kertoo, että 53 prosenttia 13—18-vuotiaista nuorista seuraa uutisia TikTokista. Jos rajoitamme somea, meidän on varmistettava, että nuoret saavat muiden väylien kautta luotettavia uutisia ja että esimerkiksi kouluissa opetetaan oikeita asioita — laadukasta, tutkittua, ikätasoista tietoa, ei ideologista sekoilua eikä huuhaa-oppeja, kuten että miehillä olisi kohtu. Lapsilla ja nuorilla on oikeus ymmärtää maailmaa tosiasioiden pohjalta eikä somevideoista, joita kuka tahansa voi tehdä ilman faktoja.”

”Sosiaalisen median haitat nuorille ovat hyvin tiedossa. Nuorille some tuo jatkuvan ulkonäköpaineen, vertailun ja kehokuvan vääristymät. He oppivat nopeasti, että heidän arvonsa mitataan tykkäyksissä. Algoritmit nostavat esiin myös aggressiivisia roolimalleja ja äärimielipiteitä, puhumattakaan somessa leviävästä nöyryytysväkivallasta tai somehaasteista, joiden seurauksena nuoria on jopa kuollut.”

”Lisäksi some aiheuttaa tutkitusti keskittymiskyvyn rapautumista, univajetta, ahdistusta ja tunteen siitä, ettei koskaan ole tarpeeksi. Some ei ole neutraali alusta. Se on rakennettu koukuttamaan, mittaamaan ja ohjaamaan. Some ei ole lasten ja nuorten aivoja varten — eikä kyllä aikuistenkaan.”

”Mahdollinen somekielto — jos Suomessa sellainen saadaan aikaiseksi — on toteutettava suunnitelmallisesti ja rajatusti. Meidän on katsottava kokemuksia niistä maista, missä somekielto on jo toteutettu, kerättävä tietoa, missä on onnistuttu ja missä ei. Pelkkä kielto ilman tukea, kasvatusta ja mediataitojen opetusta ei riitä. Aikuisilta tämä vaatii rohkeutta. On helpompaa puhua lasten suojelemisesta kuin ottaa oikeasti vastuu laittamalla heille rajoja ja sanomalla ’ei’ somelle.”

”On selvää, että kasvatusvastuu ja rajojen asettaminen on vanhempien vastuulla. Mutta vanhemmat tarvitsevat tässä tukea. Esimerkiksi Islannissa saatiin hyviä tuloksia sillä, että laitettiin yhteiset kotiintuloajat nuorille päihdeongelmien keskellä. Vanhempien oli helpompi noudattaa näitä, kun säännöt olivat yhteiset kaikille, ja tämän myötä päihdeongelmat vähenivät.”

”On selvää, että nuorten täytyy pystyä kommunikoimaan keskenään, ja tätä varten täytyy olla sopivia sovelluksia saatavilla. Itse ajattelen, että Snapchatin voisi ehkä pitää, mutta Facebook, TikTok ja Instagram joutavat roskakoriin.”

Kannatan lämpimästi tätä edustaja Seppäsen lakialoitetta ja toivon, että tämä menestyy meillä täällä eduskunnassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

17.00 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Ehdottoman tärkeä lakialoite edustaja Seppäseltä tämä sosiaalisen median kieltäminen alle 16-vuotiailta. Olen myös jättänyt sosiaalisen median kieltämistä koskevan toimenpidealoitteen eduskunnalle yli vuosi sitten. Lasten ja nuorten älylaitteiden käytön rajoittamistarve on vihdoin noussut yhteiskunnalliseen keskusteluun. Olen iloinen, että keskustelemme siitä myös täällä, ja toivon, että lakialoite käsitellään huolellisesti.

Valitettavasti pelit, some ja sen algoritmit ovat jo saaneet yliotteen kokonaisesta sukupolvesta, joten lakimuutoksilla on jo kiire. Tutkimustieto ja kokemukset kertovat, että liiallinen ruutuaika on haitallista. Jatkuva informaatiotulva vahingoittaa aivoja ja keskittymiskykyä. TikTokin runsaan käytön on todettu aiheuttavan muutoksia nuorten aivorakenteessa.

Lapsilla korkean näyttöajan määrän on todettu olevan yhteydessä muun muassa suppeampaan sanavarastoon, heikompiin verbaalisiin kykyihin sekä heikommin järjestäytyneisiin aivoratoihin alueilla, jotka liittyvät kieleen, kirjallisiin taitoihin ja toiminnanohjaukseen. Lasten sosiaalisen median käyttö heikentää myös ystävyyssuhteiden muodostumista. Tuntikausien istuminen lisää liikkumattomuutta. Koukuttavat algoritmit ja näytön sininen valo iltaisin vaikeuttavat nukahtamista ja sekoittavat vuorokausirytmin. Nukku-

misvaikeudet puolestaan voivat laukaista ahdistus- ja masennusoireita sekä heikentää immuunipuolustusta. Listaa voisi jatkaa loputtomiin.

Tämän lisäksi sosiaalinen media on täynnä ahdistavaa ja haitallista sisältöä: kiusaamista, huijauksia, huumekauppaa ja seksuaalista hyväksikäyttöä. Lapset altistuvat julman väkivallan ja sairaan pornografian näkemiselle, mistä voi seurata pitkäaikaisia traumoja ja ajattelun vääristymiä. Nuori ei ainoastaan ole riskissä joutua rikoksen uhriksi, vaan hän saattaa päätyä ja tulla värvätyksi tekemään rikoksia, esimerkiksi ostamaan tai myymään huumeita tai toteuttamaan väkivaltarikoksia. Myös ääriryhmät levittävät aatettaan ja rekrytoivat somessa uusia jäseniä.

Somekieltoja on jo asetettu esimerkiksi Australiassa. Siitä keskustellaan EU-tasolla. Myös Suomessa on käynnissä selvitys lasten suojelemiseksi sosiaaliselta medialta. Lisäksi Suomessa on hiljattain julkaistu 0—13-vuotiaiden kansalliset ruutuaikasuositukset. Suosituksiin sisältyy se, että alle 13-vuotiaille ei tulisi hankkia älypuhelinta laisinkaan. Tämä on erittäin kannatettava kehotus, ja toivon, että Suomessa se otetaan valtakunnallisesti vakavasti.

Arvoisa puhemies! Algoritmit ohjailevat käyttäytymistä ja vaikuttavat mielipiteisiin. Vanhempien ote lastensa kasvattamisesta on jo mennyt somejäteille. Siksi kannatan lämpimästi edustaja Seppäsen aloitteen mukaista somekieltoa alle 16-vuotiaille. Samalla on kehitettävä myös ratkaisut siihen, miten lasten pääsy sosiaaliseen mediaan tosiasiallisesti estetään, esimerkiksi jonkinlaista tunnistautumista vaativalla tavalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

17.04 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan kiittää edustaja Seppästä tästä erinomaisesta aloitteesta. Oma kokemukseni on se, että meidän aikuisten tehtävä on tuottaa lapsille pettymyksiä, asettaa rajoja ja suojella pahalta, ja tässä aloitteessa kaikki nämä kohdat toteutuvat yhdellä kertaa.

Yllättävän usein on omassa lähipiirissäni ja tuttavapiirissänikin lapsia, joilla on elämää käytännössä vain somessa. Kaikki puheenaiheet pyörivät somen ympärillä, kaikki vapaa-aika pyörii somen ympärillä ja juuri muuta elämää ei ole. Se on todella surullista katsella, ja siitä on todella vaikeata päästä pois. Esimerkiksi omassa lähipiirissäni on sellainen käsite kuin ”mammapäivä”, eli vien lapseni aina kerran viikossa mamman luokse koulupäivän jälkeen, ja heidän tehtävänsä on pitää siellä seuraa mammalle, joka kokee olevansa yksinäinen. Ainut ehto silloin on ollut se, että somea ei saa käyttää. Niinä kertoina, kun he eivät ole käyttäneet, keskustelu mamman kanssa on ollut vilkasta, mutta sitten kun se some tulee mukaan, niin keskustelua ei ole lainkaan. Tässä hyvin huomaa muun muassa sen, mikä merkitys sillä on perhepiirissä tapahtuvaan keskusteluun, ja siksi tätä on tärkeää rajoittaa.

Se, mikä myöskin lapsille on hankalaa tässä somessa, on juuri se, että kun opitaan ne uudet asiat monesti somen kautta tai koulun kautta, niin ennen kaikkea siellä somessa, kun ollaan monesti yksin sen puhelimen kanssa tai muun päätelaitteen kanssa, ei ole sitä omaa elämänkokemusta, jonka perusteella voisi arvioida sitä näkemäänsä tai kuulemaansa, että onko se totta tai miten siihen tulisi suhtautua. Se herättää kyllä varmasti melko sekavia tunteita. Minä koen, että somella ja teknologialla on iso osa siinä, että meidän lapset ja nuoret voivat nykyisellään niin huonosti: eivät nuku, käyttävät paljon päihteitä ja on paljon mielenterveysongelmia. Siksi minä itse olen tulkinnut ilman tieteellistä tutkimusta tämän asian

niin, että somesta on lapsille enemmän haittaa kuin hyötyä, vaikka varmasti niitä hyötyjäkin on olemassa. Siksi kannatan vilpittömästi tätä lakialoitetta, kuten alussa sanoin.

Ihan sellaisesta vielä, mikä vaikutus somella on myöskin siihen, miten aloitetaan seurustelusuhteita. Pidän sitä erittäin tärkeänä asiana. Tuttu ravintoloitsija kertoi muun muassa siitä, että nuorilla on tapana nykypäivänä keskustella somen kautta baarissakin, eli kun yritetään iskeä se toinen sukupuoli, lähetetään viesti toiselle puolelle ravintolaa ja katsotaan, miten toinen vastaa, ja se vastaa somen kautta. En ihmettele, ettei lapsimäärä Suomessa lähde nousuun, jos tämä on tapa tutustua toiseen sukupuoleen. [Naurua]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.07 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän aloitteen tekijää, edustaja Seppästä tästä erinomaisesta ja ajankohtaisesta aloitteesta. On totta, että aivan liian monelle meistä, myös lapsista, netti ja kännykkä on tärkeämpi asia kuin kaverit, ja tähän tulee puuttua, kun vielä voidaan. Kannatan tätä erinomaista aloitetta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.07 **Sara Seppänen ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitos näistä erinomaisista puheenvuoroista. Niissä tuli myöskin hyvin paljon lisää näkökulmia tähän asiaan.

Minusta kaikista huolestuttavinta on se, että seksuaalirikolliset ovat löytäneet näille sosiaalisen median alustoille. Jotenkin se ajatus, että jos me ei aseteta näitä kieltoja, on minusta vähän sama asia kuin me sanoisimme, että alaikäiset voivat mennä baariin, kun emme me pysty välttämättä täysin todentamaan sitä ikää, että siellä voi joku huijata sen ikänsä. Eihän tämä ole peruste päästää alaikäisiä alustoille, joissa on nähtävillä todella raakaa väkivaltaa ja erittäin haitallista sisältöä heidän kehitykselleen.

No sitten Australiasta, joka on tämän täyskiellon asettanut. Siellä tosiaan ei rajata näitä teknisiä ratkaisuja, joilla alaikäisten pääsy estetään sinne alustoille, vaan siellä on erilaisia teknisiä ratkaisuja: on kasvuanalytiikkaa, on tämmöisiä dokumentteja eli passin lataamista ynnä muuta, digitaalisen ID:n vapaaehtoista käyttöä ja monia muita keinoja. Tosiaan Australia ei siis edellytä niinkään vanhempia tai näitä lapsia varmistamaan sitä, vaan se vastuu on näillä alustoilla. Tosiaan he vastaavat sen iän todentamisesta. Siellä on sitten myös seurauksena erittäin mittavat sanktiot, voidaan puhua jopa 50 miljoonan euron sanktiosta, jos sinne alustalle on päästetty alaikäinen lapsi. Tähän suuntaan meidän pitäisi mielestäni ehdottomasti mennä. Me ei voida ajatella, että tämä on liian vaikeaa ja tätä ei voida toteuttaa, vaan kyllä niiden ratkaisujen täytyy löytyä.

Sain myöskin opettajakollegaltani viestin, jossa hän kirjoittaa seuraavasti: ”Poikien nettipelaaminen vanhemmille, jotka ovat luvan antaneet, lastensuojeluasiaksi.” Eli hän haluaisi, että tästä tehtäisiin lastensuojeluasia. ”Meillä on Fortnite-pelaajia ykköseltä alkaen. Ikäraja on 12 vuotta. Peli koukuttaa, muokkaa mielen aggressiiviseksi ja vie koulumotivaation. Osa ei mitään muuta pysty ajattelemaan kuin että koulu loppuu ja pääsee pelaamaan. Yhdellä oppilaalla käsi teki pakkoliikkeitä pulpetilla ja suusta tuli peliääniä, kun oli niin paljon pelannut. Kiitos rajoitteista.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.10 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä varmaan kaikilla on lähipiirissä lapsia ja nuoria, ja nähdään, kuinka he uppoutuvat siihen kännykän maailmaan ja niihin peleihin ja kaikkiin muihin. Tässähän tuleekin aika iso vastuu myös vanhemmille näitten osalta, koska myöskin oma esimerkki, miten kännyköitä käytetään, heijastuu sinne lapsiin. Tavallaan tämä tästä esityksestä vähän jää taka-alalle, ja se on yksi osa kuitenkin tätä ilmiötä, miksi tämä leviää näin voimakkaasti. Vanhempia ei pidä syyttää tästä, mutta se oman esimerkin näyttäminen on tässä aika tärkeää, ja sitten se, kuinka paljon se lapsi on vuorovaikutuksessa muitten lasten kanssa ja keskenään vanhempien kanssa, kun tätä somea käytetään aika paljon. Se kyllä heijastuu varmasti lapsen kehitykseen.

Arvoisa rouva puhemies! Kun lapsella on näitä sosiaalisen median välineitä, niin totta kai sinne kertyy aika paljon sellaista tietoa, henkilökohtaistakin tietoa, minkä ei ole hyvä olla muilla, ja sekin aiheuttaa ehkä myös sitten semmoisia mahdollisuuksia, joissa erilaiset tiedon hankkijat ja välittäjät sitten käyttävät tätä tilannetta hyväkseen. Lapsi ei ole kehittynyt vielä sillä tavalla, että voisi arvioida niitten oikeellisuutta ja muuta.

Eli kyllä tässä on aika paljon semmoisia ilmiöitä, jotka haittaavat lapsen kehitystä. Siinä mielessä tässä, mitä muualla tehdään — täällä on Australia esimerkkinä, ja Tanskassa on ja Ranskassa on esityksiä näitten osalta, miten tätä rajoitetaan — ja sitten kuinka paljon lainsäädännöllä rajoitetaan näitä digijättejä, jotka näitä mahdollistavat, EU:nkin pitäisi olla laajemmin mukana, koska sillä on oikeat välineet sitten puuttua tällaiseen täällä koko EU-alueella. Siinä mielessä, kun nyt tätä lakiesitystä tuolla jatkossa käsitellään, toivoisin tälle puolelle ehkä pohdintaa vielä lisää, mitä saadaan tuolta muitten kokemuksista, ja sitten EU:n mahdollisuuksista vaikuttaa näihin digijätteihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

17.13 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa varmaan kestää nyt vielä tovi, ennen kuin me mahdollista somekieltoa saadaan voimaan, mutta tässä aloin itsekin tutustumaan tarkemmin näihin THL:n uusiin digisuosituksiin, ja ajattelin tässä nyt käyttää tilaisuuden hyväksi ja käydä läpi näistä muutaman noston.

Täällä ensinnäkin sanotaan digitaalisten laitteiden käytöstä alle 5-vuotiaille näin: ”Lapsi tarvitsee päivittäin kasvokkaista vuorovaikutusta, leikkiä, lukemista, liikkumista, ulkoilua, säännöllistä ruokailua ja riittävästi unta. Aikuisten tulee tarvittaessa rajoittaa ruudulla oloa, jotta lapsen arki on toimivaa ja tasapainoista. Digitaalisia sisältöjä tulisi lapsen iän huomioiden käyttää aluksi yhdessä aikuisen kanssa.”

Sitten täällä on 0—2-vuotiaat: Alle 2-vuotiaille ei suositella lainkaan ruutuaikaa. Tämä on oikeastaan aika hyvä kysymys, että monessakohan perheessä Suomessa tällä hetkellä noudatetaan tätä, ja myönnän kyllä, että varmasti omienkin lasten kohdalla on aikoinaan kyllä ruutua katsottu alle 2-vuotiaanakin.

Sitten täällä on 2—5-vuotiaat, joille suositellaan ruutuaikaa enintään tunti päivässä, ja tässä on hyviä ehdotuksia, mitä voisi sen tilalla tehdä: kuunnella musiikkia ja lukea kirjoja ja näinpäin pois.

Sitten täällä on digitaalisten laitteiden käytön suositukset 6—13-vuotiaille. Tähän kommenttina alkuun, että tässä lukee, että lapsi tarvitsee päivittäin kasvokkaista vuorovaikutusta, leikkiä, lukemista, liikkumista, ulkoilua, säännöllistä ruokailua ja riittävästi unta ja aikuisten tulee rajoittaa ruutuaikaa tarvittaessa.

Lapsen omasta puhelimen hankinnasta: 6—13-vuotiaille ei suositella lainkaan älypuhelinta. Jos 6—13-vuotiaille halutaan hankkia puhelin, suositellaan puhelinta, jossa on vain rajalliset ominaisuudet, kuten soitto- ja viestimahdollisuus. Tässä on meillä Suomessa varmasti jokaisella vanhemmalla tekemistä, jolla on alaikäisiä lapsia.

Aika pitkälle päästäisiin jo näissäkin, kun noudatettaisiin nyt näitä THL:n suosituksia. Meidän lapset voisivat paremmin, olisi vähemmän mielenterveysongelmia ja näinpäin pois. Tosiaan tässä näille 6—10-vuotiaillekin suositellaan ruutuaikaa enintään tunti päivässä.

Nyt me tiedetään kaikki — esimerkiksi ihan jo kaikki sarjat, Netflix ja muut — että siellä on lukemattomat määrät jaksoja eri sarjoista, jotka ovat tosi koukuttavia. Niitä tulee monesti itsekin katsottua jokunen jakso putkeen, myönnän sen. Lapsilla on täysi mahdottomuus näistä kieltäytyä, jos eivät vanhemmat huolehdi siitä, että oikeasti mennään ulos ja leikitään niitä leikkejä ja rajoitetaan sitä ruutuaikaa.

Oikeastaan pidin tämän puheen nyt vähän silläkin, että jokainen vanhempi, joka tätä nyt sattuu katsomaan, voisi käydä tutustumassa näihin THL:n uusiin ohjeisiin. Jos me lähdettäisiin näitä noudattamaan, niin minä luulen, että me saataisiin paljon mielenterveyttä parantavaa aikaiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.16 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos hyvistä puheenvuoroista. Ajattelin ensin, että tulen vain kuuntelemaan, mutta tätä alkoi sitten miettiä. Aika usein näkee tuolla esimerkiksi vanhempia työntämässä lastenvaunuja ja siinä toisessa kädessä on se kännykkä. Vielä en ole nähnyt sitä, että olisi kännykkäteline niissä vaunuissa. Varmaan semmoisenkin varusteen jo pystyisi siihen laittamaan. Kun joskus on jäänyt seuraamaan, niin voi pitkän matkaa mennä, että se katse irtoaisi sieltä kännykästä ja kohdistuisi sinne vaunuun. Voihan se olla, että se lapsi nukkuu ja muuta, mutta silti.

Toinen ihan erityyppinen ryhmä on se, että kun ihmisillä on lemmikeitä — tänään on puhuttu lemmikeistä — ja on koiraa ulkoiluttamassa ja koira välillä jää istumaan ja tuijottaa sitä isäntäänsä tai emäntäänsä saadakseen huomiota, ja se isäntä tai emäntä katsoo kännykkäänsä ja sitten, että ai niin, se koirakin oli tässä mukana.

Eli oikeastaan niin näissä THL:n suosituksissa kuin tässä lakialoitteessa voisi sen lapsisanan ja sen ikärajan jättää pois, koska kyllä tässä olisi meillä kaikilla, myös täällä meillä, varmasti opittavaa. Nimittäin yksi yleisimpiä palautteita, ehkä yleisin, mitä saa tuolla ihmisiltä, on se, minkälaista keskustelua täällä käydään. Nyt on käyty asiallista, hyvää keskustelua. Toinen on sitten se, pitääkö teidän koko ajan olla niillä puhelimilla, niillä laitteilla. Ehkä tietysti nolointa on se, että tuolla valiokuntien kokouksissa, joissa asiantuntijoita on kuultavina, kaikki huoletta tuijottavat sitä kännykkäänsä.

Eli se, millä tavalla vanhemmat ja me kaikki tässä toimimme, ja sitten tietysti se joukko... Täällä on hyvin tuotu esille niitä kamalia esimerkkejä, mitä sieltä internetistä löytyy, mitä on tietysti sieltä löytynyt aina. Aikuisethan me niitä sinne teemme.

Sitten vielä meillä on täällä edustajia ja ehdokkaita, jotka kertoivat, että he ovat tehneet koko vaalikampanjansa somessa. Siinä taas jää miettimään sitä, että kun me tuotamme sinne niitä videoita — varmaan minäkin tänään laitan yhden videon täältä salista... Täällä oli hyvin sanottu, että somevideoita kuka tahansa voi tehdä ilman faktoja, niin että kyllä meidänkin varmaan jokaisen kannattaa välillä jäädä miettimään, ovatko ne kaikki... Ne voivat

olla valikoituja, ne ovat varmaan faktoja, mutta ne voivat olla valikoituja. Ja miten sitten otetaan vielä huomioon se, että tämä tekoäly — siinä on paljon hyviä puolia, mutta ikävä kyllä me ihmiset ollaan näköjään semmoisia, että me käytetään kaikki mahdollinen hyväkin pahan tekemiseen — tekee entistäkin vaikeammaksi tämän tilanteen? Nyt on hyvin vaikea enää tietää, mikä on totta, mikä ei. Jos se oli vaikeata ennen sosiaalista mediaa, ennen internetiä, ennen monta muuta, niin se on entistä vaikeampaa. Jotenkin tämä sosiaalinen media on tehnyt hyväksytyksi huonon käytöksen, kiusaamisen ja uhkailun, ja ihan omalla nimellä, omilla kasvoilla. — Kiitos, ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.19 **Sara Seppänen ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tutkimustieto lisääntyy hurjaa vauhtia, ja me tiedetään oikeasti jo näitten alustojen ja sosiaalisen median haitat kehittyville aivoille. Sosiaalipsykologian professori Jonathan Haidt osoittaa teoksessa Ahdistunut sukupolvi, että silloin kun sosiaalinen media yleistyi 2010-luvulla, niin samaan aikaan nämä erilaiset lieveilmiöt räjähdysmäisesti lähtivät kasvuun. Kun tutkittiin esimerkiksi masennusta teineillä, yliopistossa opiskelevien mielenterveyshäiriöitä, ahdistuneisuutta, poliklinikkakäyntien määrää itsensä vahingoittamisen takia, murrosikäisten itsemurhia, mielenterveyssyistä sairaalaan otettujen määrää, sosiaalista eristäytyneisyyttä kouluissa ja alle seitsemän tuntia yössä nukkuvien määrää ja yksinäisyyden kokemusta, niin näissä kaikissa tuli jyrkkä nousu niiden määrän suhteen.

Vastaavasti sitten taas tuli jyrkkää laskua, kun tutkittiin esimerkiksi koululaisten päivittäin ystäviensä kanssa viettämää aikaa, läheisten ystävien määrää ja nuoren tyytyväisyyttä itseensä. Eikä tämä ole mikään ihme. TikTok suoltaa anoreksiatrendiä ja Ozempicin käyttöä ja itsetuhoisia kokeiluja nuorille. Niistä on Suomessakin ollut esimerkkejä, että kun joku ihmeellinen trendi lähtee leviämään TikTokissa, niin sitä mennään sitten joukolla kokeilemaan.

Jotenkin meidän pitää ymmärtää nyt tämä sosiaalisen median luonne. Se on tullut jäädäkseen. Meillä on hyvin vähän keinoja vaikuttaa aikuisten sosiaalisen median käyttöön, mutta me voidaan vielä pelastaa lasten maailmaa ja lasten aivoja näiltä vaikutuksilta. Mielestäni on aikuisten vastuu tehdä näitä rajoituksia, ja nimenomaan näitten somejättien ja alustojen suhteen on vaadittava, että heillä on vastuu todentaa näiden käyttäjien ikä.

Olen kyllä ihan samaa mieltä tässä edustaja Kallion kanssa siitä, että ehkä olisi ihan terveellistä tänne eduskuntaankin meille edustajille tämän kännykän käytön suhteen laittaa rajoituksia valiokuntiin ja muualle. Aika paljon aikaa menee sen käyttöön, ja se on myös melko noloa silloin, kun meillä on asiantuntijoita tuolla valiokunnassa kuultavana, niin edustajat katselevat sitten sieltä älypuhelimelta sähköposteja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.22.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.49.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 12 käsittelyä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.